राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा

कक्षा	सत्रार्द्धम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्	क्रेडिट क्रमः	क्रेडिट संख्या	होरा
शास्त्रितृतीय वर्षम्	पञ्चमम्	DSCC 11	**भारतीयकाव्यशास्त्रे रसो नायकश्च**		4	64+16
			1. वेदे साहित्यशास्त्रे च रसः • रसशब्दस्य व्युत्पत्तिः • वेदे उपनिषदि च रसशब्दप्रयोगः • प्राचीनालङ्कारिकाणां रसविषयिणी अवधारणा • काव्ये रसस्य स्थानम् • रससूत्रं तस्य व्याख्यानं च (विभावः, अनुभावः, व्यभिचारी, स्थायिभावः)	1		16+04
			2. रससूत्रव्याख्यानं नवरसनिरूपणञ्च • भट्टलोल्लटस्य उत्पत्तिवादः श्रीशङ्कुकस्य अनुमितिवादश्च • भट्टनायकस्य भुक्तिवादः अभिनवगुप्तस्य अभिव्यक्तिवादश्च • शृङ्गारः, हास्यः, करुणः, रौद्रः, वीरः, भयानकः • बीभत्सः, अद्भुतः, शान्तः, शान्तस्य रसत्वम्	1		16+04
			3. रसस्य अलौकिकत्वम् • करुणादौ रसे सुखानुभवता • रसास्वादने साधारणीकरणम् • रसः न अनुकार्यगतः • रसस्य न ज्ञाप्यः न कार्यः • रसः न नित्यः, न सविकल्पकज्ञानवेद्यः, न निर्विकल्पकज्ञानवेद्यः	1		16+04
			4. शृङ्गारे नायकः • नायकलक्षणम्, धीरोदात्तः, धीरोद्धतः, धीरललितः, धीरप्रशान्तः च • दक्षिणः, धृष्ट, अनुकूलः, शठः • नायकसहायकाः- पीठमर्दः, विटः, विदूषकः, दूतः, दूती	1		16+04
			उद्देश्यम्- रसस्य नायकप्रकाराणां च ज्ञापनम्। **परिणामः**- अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनादनन्तरं छात्राः- 1. वैदिककालादारभ्य काव्यकालं यावत् प्रवृत्तस्य रसप्रवाहस्य ज्ञानम् अवाप्स्यन्ति। 2. शृङ्गारादीनां रसानां स्वरूपं ज्ञास्यन्ति। 3.भारतीयसाहित्येषु रसानां महत्त्वं वक्तुं शक्ष्यन्ति। 4. शृङ्गाररससम्बन्धिनायकस्वरूपम् अवगमिष्यन्ति। **पाठ्यग्रन्थः** साहित्यदर्पणः- तृतीयपरिच्छेदः, आचार्यलोकमणिदहालः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम् -, वाराणसी, 2008 **सहायकग्रन्थः**			

			1. काव्यप्रकाशःमम्मटः ,, भट्टवामनाचार्यः, (झलकीकरः(, परिमल - पब्लिकेशनम्, दिल्ली, 2008 2.संस्कृत काव्यशास्त्र का इतिहास, डा.सुशीलकुमार डे, श्रीमायाराम शर्मा, बिहार हिन्दी ग्रन्थ अकादमी, पटना, 1988 3.भारतीय काव्यशास्त्र के प्रतिनिधि सिद्धान्त, डा.राजवंश सहाय हीरा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 1967 **परीक्षामूल्याङ्कनपद्धतिः-**1. वैकल्पिकप्रश्नोत्तराणि, 2. एकेन वाक्येन उत्तरलेखनम् 3. लघुत्तरीयप्रश्नाः, 4. दीर्घोत्तरप्रश्नाः। **आन्तरिकमूल्याङ्कनम्-** अधोलिखितेषु कानिचित् चत्वारि आश्रित्य मूल्याङ्कनं विधेयम्- 1.कार्यशालासु भागग्रहणम्, 2.प्रदत्तकार्यलेखनम्, 3.पाठ्यविषयाधारेण विडियोनिर्माणम्, 4.लघुनाटकाभिनयः, 5. शास्त्रसंजीवनीकार्यक्रमे भागग्रहणम्, 6.वाग्वर्धिनीसभायाम् अधीतिविषयप्रस्तुतिः।			

राष्ट्रीय शिक्षा नीति के अनुसार विकल्प आधारित क्रेडिट प्रणाली (CBCS) के अन्तर्गत
शास्त्री+आचार्य (पञ्चवर्षीय) पाठ्यक्रम के लिए निर्मित पाठ्यक्रम की रूप रेखा

कक्षा	सत्रार्थम्	पत्रकूटाङ्कः	पाठ्यक्रमस्य विवरणम्	क्रेडिट	क्रेडिट	होरा
शास्त्रि-तृतीयवर्षम्	षष्ठम्	DSCC-12	**नलदमयन्त्योःपूर्वरागः**		4	64+16
			1. महाभारतस्य वनपर्वणः कथावस्तु-आधारितं काव्यम् • वनपर्वणः कथावस्तु • नैषधीयचरितस्य वैशिष्ट्यम् • श्रीहर्षस्य परिचयः कवित्वञ्च • नैषधीयचरितस्य रचनाशैली	1		16+04
			2. नलचरित्रवर्णनम् • नलस्य प्रतापवर्णनम् • नलाननस्योपमितौ दरिद्रता • विदर्भजायाः मदनावेशः अवसरलाभेन स्मरस्य प्रवृत्तिः च (निपीय यस्य -१ इति पद्यादारभ्य अमुष्य धीरस्य -४५ इति पद्यपर्यन्तम्)	1		16+04
			3. नलस्य विरहवर्णनम् • दमयन्त्याः नलहृदयप्रवेशः हयदर्शनं वनगमनं च • नलस्य केतकं प्रत्याक्रोशः • नलस्य स्थलपद्मिनीदर्शनम् (अनेन भैमीं घटयिष्यतः -४६ इति पद्यादारभ्य गता यदुत्सङ्गतले -९८ इति पद्यपर्यन्तम्)	1		16+04
			4. श्रीहर्षस्य करुणरसवर्णने पारङ्गमता • पिकेन कुहूरुताह्वानं • तडागवर्णनम्, हंसदर्शनम् • हंसविलापः • हंसस्य चक्रनिभचङ्क्रमणं (नृपाय तस्मै हिमितं -९९ इति पद्यादारभ्य श्रीहर्षं कविराजराजि -१४५ इति पद्यपर्यन्तम्)	1		16+04
			उद्देश्यम्- दमयन्तीनलयोः पवित्रचरित्रस्य प्रकृतिप्रेम्णश्च बोधनम् **परिणामः-** अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनाद् अनन्तरं छात्राः- 1. महाभारतीयकथावस्तुनः काव्यस्वरूपम् अवगमिष्यन्ति। 2. श्रीहर्षस्य रचनापाटवं ज्ञास्यन्ति। 3. श्रीहर्षस्य रसालङ्कारयोजनाकौशलं ज्ञातुं प्रभविष्यन्ति। 4. श्रीहर्षस्य प्रकृतिप्रेम्णः परिचयं प्राप्स्यन्ति। **पाठ्यग्रन्थः-** 1.नैषधीयचरितम्(प्रथमसर्गः सम्पूर्णः) श्रीहर्षः, नारायणरामाचार्यः, चौ.वि.भ.वाराणसी, 2012 **सहायकग्रन्थः-** 1.संस्कृत साहित्य का समीक्षात्मक इतिहास, कपिलदेव द्विवेदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन,2007 2. साहित्य का इतिहास, डा. ए.बी. कीथ, डा. मंगलदेव शास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली,1967 **परीक्षामूल्याङ्कनपद्धतिः-**1. वैकल्पिकप्रश्नोत्तराणि, 2. एकेन वाक्येन उत्तरलेखनम् 3. लघुत्तरीयप्रश्नाः, 4. दीर्घोत्तरप्रश्नाः।			

			आन्तरिकमूल्याङ्कनम्- अधोलिखितेषु कानिचित् चत्वारि आश्रित्य मूल्याङ्कनं विधेयम्- 1.कार्यशालासु भागग्रहणम्, 2.प्रदत्तकार्यलेखनम्, 3.पाठ्यविषयाधारेण विडियोनिर्माणम्, 4.लघुनाटकाभिनयः, 5. शास्त्रसंजीवनीकार्यक्रमे भागग्रहणम्, 6.वाग्वर्धिनीसभायाम् अधीतिविषयप्रस्तुतिः।			